

6.ต้นจ้าวผา

รายละเอียดเนื้อหา

ชื่อวิทยาศาสตร์ : Bombax anceps

ชื่อวงศ์ : BOMBACACEAE

ชื่อสามัญ : Bombax, Cotton tree, Ngiu

ชื่ออื่นๆ : จ้าวป่า (นครราชสีมา, ประจวบคีรีขันธ์, ภาคใต้); ไกร (เชียงใหม่); นุ่นป่า (ภาคกลาง); จ้าวป่า (ดอกขาว), จ้าวดอกขาว, ไกร (ภาคเหนือ)

ลักษณะของจ้าวผา

ไม้ต้น ผลัดใบ ขนาดกลางถึงขนาดใหญ่ สูง เปลวตรง มีหนามแหลมคมตามลำต้น และกิ่งก้าน มีพุ่มพองต่างๆ รอบต้น กิ่งแตกเวียนรอบ ต้น กิ่งแตกต่ำ เรือนยอด โปรง แผ่กว้าง กิ่งอ่อนจะมีรอยแผลใบปรากฏอยู่ เปลือกนอกสีเทามีหนามแหลมเหลืออยู่ 20-30 เมตร จะทิ้งใบหมดก่อนออกดอก ลำต้น ใบรูปไข่ ใบย่อยมีขนาดกว้างใบเป็นประกอบแบบใบปาล์ม รูปนิ้วมือจากจุดเดียวกัน มีใบย่อย 5-7 ใบ ใบย่อยรูปรีหรือ 4-6 เซนติเมตร ยาว 15-30 เซนติเมตร ปลายใบเรียวแหลม ขอบใบเรียบ โคนใบสอบแคบ เนื้อใบค่อนข้างหนา เกลี้ยง ขอบใบเรียบ ก้านช่อใบยาว ดอกขนาดใหญ่ออกเป็นกระจุกเหนือรอยแผลใบตามปลายกิ่ง กระจุกละ 3-5 ดอก ก้านดอกสั้น โคนกลีบรองกลีบดอกติดกันเป็นรูปถ้วยแข็งแรง สีเขียว มีขนมันเป็นเงาที่ปลายหยักเป็น กลีบดอกบัวแต่มนกว้างก่อ ผลรูปทรงกระบอก ยาว 10-15 เซนติเมตร วัดขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางได้ 5 เซนติเมตร ผิวแข็ง ผลแก่จัดจะแตกอ้าตามรอยประสาน เมล็ดขนาดเล็กมาก รูปทรงกลม สีดำมีจำนวนมาก ห่อหุ้มด้วยปุยฝ้ายสีขาว

ใบจ้าวป่า ใบรูปขนานหรือรูปรีปลายใบเรียว

การขยายพันธุ์ของจ้าวผา ใช้เมล็ด/เพาะเมล็ด

ประโยชน์ของจ้าวผา

เนื้อไม้: ทำเรือขุด ทำหีบ ลังสำหรับใส่ของ ทำไม้จิ้มฟัน ก้านและกลักไม้ขีด หรือทำเยื่อกระดาษ

ดอกและผลอ่อน: นำมาลวกจิ้มน้ำพริก รับประทานได้

บุยุฝ้ายสีขาว ยัดฟูกใช้เป็นที่นอนได้

สรรพคุณทางยาของจิวผา

ยาพื้นบ้านอีสาน

เปลือกต้น ผสมเปลือกต้นนุ่น ต้มน้ำดื่ม แก้อาหารเป็นพิษ รักษาโรคบิด

แก่น ใช้เป็นส่วนผสมเข้ายารักษาแผลน้ำร้อนลวก แก้ปวด

ตำรายาไทย

ใบ รสเย็น ตำพอกแก้ฟกช้ำ บดผสมน้ำ ทาแก้ต่อมทอนซิลอักเสบ

เปลือกต้น รสฝาดเย็น แก้ท้องเสีย แก้บิด

ราก รสจืดเย็น ขับปัสสาวะ เป็นยากระตุ้น และยาบำรุง

รากและเปลือก รสฝาดเย็น ทำให้อาเจียน

ยาง รสเย็นเมา กระตุ้นความต้องการทางเพศ ห้ามเลือดที่ตกภายใน ขับน้ำเหลืองเสีย บำรุงกำลัง แก้ท้องร่วง แก้บิด แก้ระดูมามากกว่าปกติ

ดอกแห้ง รสหวานเย็น รักษาแผลน้ำร้อนลวก ไฟไหม้ แก้ปวด แก้ก้น แก้พิษไข้

ดอกและผล รสหวาน ฝาดเย็น แก้พิษงู

บทนำบรรยาย

“ต้นจิวผา” หรือ “จิวป่าดอกขาว” เป็นไม้ยืนต้น มีดอกสีขาวครีมแกมม่วง เป็นพืชที่มีคุณประโยชน์ และสรรพคุณมากมาย ไม่ว่าจะเป็นเปลือกต้นที่สามารถนำมาต้มน้ำดื่ม แก้อาหารเป็นพิษ หรือดอก ที่มีรสหวาน ฝาดเย็น แก้พิษงู ราก ที่มีรสจืดเย็น มีฤทธิ์ขับปัสสาวะ